

Dnr GFN 2021/217

§ 50 NYTT ÄRENDE: Svar på remiss – Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven – aktivt stöd- och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning

Sammanfattning

Haninge kommun har fått möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet SOU 2021:11 Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven - aktivt stöd- och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning.

Kommunstyrelseförvaltningen har internremitterat remissen till utbildningsförvaltningen.

Betänkandet är omfattande och innehåller flera lagförslag – bland annat att en numerär reglering av tillgång till elevhälsa ska införas. Nämnden instämmer i flera av förslagen men framhåller att det är problematiskt med en numerär reglering av tillgången till elevhälsa då rikttal ensamt inte är ett mått på kvalitet.

Förvaltningens synpunkter

Nedan redovisas förvaltningens synpunkter på betänkandets lagförslag under respektive rubrik.

Skolverket ska ges i uppdrag att ansvara för att ta fram kunskapssammanställningar inom områdena elevhälsa och stöd som kan bidra till att förbättra huvudmäns, rektorers och lärares möjligheter att välja effektiva insatser.

Förvaltningen är positivt inställd till förslaget då det behövs vägledning när det kommer till val av arbetssätt och insatser. Inom områdena elevhälsa och stöd kan behovet av kunskapssammanställningar vara särskilt stora, eftersom områdena behandlas inom många olika vetenskapliga discipliner. Det innebär utmaningar för de verksamma i skolan att hitta och ta till sig av forskning och värdera olika metoders förväntade utfall. Det är därför av största vikt att skolorna ges hjälp med att sammanställa och värdera resultaten från forskning och utvärdering. Det är emellertid

viktigt att materialet är stöttande och konsultativt och inte styrande över den inre organisationen som rektor ansvarar för eller undervisningen som läraren planerar.

Skolverket och SPSM ska ges i uppdrag att ta fram ett stöd för den utredning som ska genomföras för att ta ställning till en elevs behov av särskilt stöd.

Förvaltningen är positivt inställd till förslaget då det underlättar för skolorna och sparar tid. Nationellt upprättat stödmaterial bidrar också till att öka likvärdigheten.

Ett krav på tillgång till speciallärare eller specialpedagog inom elevhälsan ska införas för att höja kvaliteten på kartläggning av stödbehov och utformning av insatser samt för att lärare ska ges ett bättre stöd i arbetet med att utforma inkluderande lärmiljöer.

Förvaltningen är positivt inställd till förslaget. Speciallärare eller specialpedagog ingår redan idag i elevhälsan vid många skolor och är en viktig kompetens i elevhälsoarbetet. Det finns dock utmaningar med förslaget i och med den brist på utbildad personal som råder. Ett krav på examen för fast anställning kan komma att leda till många tidsbegränsade anställningar och innebära högre personalomsättning och försämrade planeringsförutsättningar. Förvaltningen anser att en förutsättning för att genomföra förslaget är att också förslaget om en förstärkning av statsbidraget för fortbildning gällande specialpedagogiska insatser samt speciallärarutbildning inom Läraryftet genomförs.

En numerär reglering av tillgång till elevhälsan ska införas som anger att en skolläkare får ansvara för högst 7 000 elever, en skolsköterska för högst 430 elever, en psykolog för högst 1 000 elever och en kurator för högst 400 elever.

Förvaltningen avstyrker förslaget att införa en numerär reglering. Detta då rikttal ensamt inte är ett mått på kvalitet och förutsättningarna ser väldigt olika ut i olika delar av landet och även inom kommunerna. Behovet av bemanning inom elevhälsan ser olika ut hos olika huvudmän och olika skolor. Den socioekonomiska elevsammansättningen och antalet nyanlända elever är till exempel viktiga faktorer. Mot den bakgrunden anser förvaltningen att den föreslagna nivån kan tjäna som ett riktmärke snarare än en absolut gräns. Ett bättre sätt att reglera lägstanivån vore att ge ett tydligare

uppdrag för elevhälsan. Om det tydligare framgår vad uppdraget innebär blir det lättare för huvudmännen att se vilka resurser som behövs och planera utifrån det.

Vidare ser förvaltningen en risk för betydande kostnadsökningar för huvudmännen med den föreslagna numerära regleringen.

Det ska vara obligatoriskt för skolans huvudmän att redovisa tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator på skolenhetsnivå.

Förvaltningen är positivt inställd till förslaget. Statistik över personal inom elevhälsan är ett viktigt underlag för uppföljning och utvärdering av elevhälsan som i sin tur kan ligga till grund för utvecklingsinsatser på både nationell och lokal nivå.

En garanti för tidiga stödinsatser ska införas för elever som läser ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik enligt grundskolans kursplaner. Dessutom införs obligatoriska bedömningsstöd införs i årskurs 3 i grundskolan.

Förvaltningen är positivt inställd till förslaget att utveckla bedömningsstöden men ser en svårighet med förslaget i och med att bristen på lärare med specialpedagogisk kompetens mot intellektuell funktionsnedsättning fortfarande är stor inom grundskolan. Det blir då svårt att göra rätt analyser. Den specialpedagog som generellt finns i grundskolan har oftast inte den kompetens som behövs för att göra de bedömningar som krävs.

Grundskolans timplaner bör förändras för att bättre möta elevernas behov och öka flexibiliteten för eleverna att läsa utifrån olika timplaner.

Förvaltningen är positivt inställd till att timplanen för ämnen närmar sig grundskolan för att kunna skapa förutsättningar för mer flexibilitet att kunna läsa efter grundskolans kursplan. Det ökar elevernas möjlighet till att verka i samhället framöver. Det som är viktigt att påpeka och som betänkandet tar upp är att praktiska moment behöver ingå i de mer teoretiska ämnena då eleverna har behov av ett varierat sätt för inläring. Dock ser förvaltningen att kompetensutveckling för grundskolans lärare kommer att behövas.

Intellektuell funktionsnedsättning ersätter utvecklingsstörning, skolformerna byter namn till anpassad grundskola och anpassad gymnasieskola. Benämningen träningskola tas bort.

Förvaltningen välkomnar förslaget då intellektuell funktionsnedsättning redan används som begrepp idag. Likaså ser förvaltningen positivt på att byta namn på skolformerna då dagens benämningar är föråldrade och utpekande. Detsamma gäller förslaget att ta bort benämningen träningskola. Något som också skulle behöva förändras är namnet på inriktningarna ämnesområden och ämnen. Framförallt ämnen kan vara förvirrande för både vårdnadshavare och skolpersonal då begreppet ämnen används i stor utsträckning inom skolan i andra syften och väcker associationer till annat än grundsärskolans inriktning.

Reducerad undervisningstid blir ny stödform på individuella program i gymnasiesärskolan.

Förvaltningen är positivt inställd till förslaget men anser att det behövs en tydlig reglering om det införs. Betänkandet tar upp att kostnader för den reducerade undervisningstiden förflyttas mellan skola och LSS vilket kan innebära att kostnaderna för korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS ökar men att kostnaderna för elevens skolgång samtidigt minskar. Det betänkandet inte beaktat är att alla LSS-insatser är behovsprövade vilket innebär att många ungdomar inte beviljas LSS för korttidstillsyn, exempelvis om föräldern är hemma med syskon eller är arbetslös. Detta medför att en reducerad undervisningstid kan bli en ökad belastning för vårdnadshavarna och familjen.

Det ska vara möjligt att överklaga ett beslut om att inte flytta upp en elev till nästa årskurs.

Förvaltningen är positivt inställd till förslaget. Det är rimligt att ett så pass ingripande beslut ska kunna överklagas. Det är idag möjligt att överklaga till exempel beslut om åtgärdsprogram eller anpassad studiegång och en rätt att överklaga ett beslut om att inte flytta upp en elev ligger i linje med det. Det är dessutom ovanligt att ett sådant beslut fattas mot vårdnadshavarnas vilja varför det i praktiken inte torde bli aktuellt med särskilt många överklaganden.

Underlag för beslut

- SOU 2021:11 Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven - aktivt stöd- och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning, finns att läsa i sin helhet här:
<https://www.regeringen.se/492cd0/contentassets/77f91fad3fff4e9f8>

5bc560b1e5c34d9/bättre-mojligheter-for-elever-att-na-kunskapskraven-sou-202111.

Förslag till beslut

1. Grund- och förskolenämnden överlämnar förvaltningens synpunkter till kommunstyrelsen.
2. Grund- och förskolenämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Grund- och förskolenämndens beslut

1. Grund- och förskolenämnden överlämnar förvaltningens synpunkter till kommunstyrelsen.
2. Grund- och förskolenämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Alexandra Anstrell (M), Sverre Ekdahl (M), Kent Svensson (SD) och Per Ekström (SD) deltar inte i beslutet.

Expedieras: Akt, kommunstyrelsen